

Sammendrag

Kapittel 1: Kritisk blikk på inkludering og mangfold i barn og unges bevegelsesarenaer

Sammendrag: I denne boka vil du som leser bli utfordret på hvem som tjener og hvem som taper på nåtidens status når det kommer til hvordan inkludering og mangfold praktiseres på ulike bevegelsesarenaer. Forfatterne presenterer deg for dilemmaer knyttet til det at mangfold og inkludering har en iboende dobbelthet. Flere av kapitlene vil vise deg at formidling av historier om mangfold trenger kategorier for å kunne peke på urettferdighet, samtidig som kategoriseringen på negativt vis fortsetter å forsterke og reproducere muligheter og mangel på muligheter.

Forsterkning og reproduksjon av muligheter følger ofte en «mye vil ha mer»-logikk. Hvem som opplever å være innenfor og dermed også hvem som opplever å være utenfor, forsterkes av at mennesker ser ut til å foretrekke de som ligner på dem selv enten det gjelder etnisitet, legning, kjønn, kjønnsuttrykk, sosial klasse eller kroppslig framtoning. Derfor vil du som leser av denne boka bli utfordret på din egen posisjon som innenfor eller utenfor i ulike kontekster.

Forfatterne av bokas 19 kapitler støtter seg på et bredt utvalg av teorier og tilnærminger som samlet sett belyser kompleksiteten knyttet til inkludering og mangfold. Felles for alle forfatterne er at de søker å bevisstgjøre deg som leser på hva som er utfordrende, samtidig som de beskriver de håp og utsikter de ser for et mer inkluderende samfunn for fremtiden.

Nøkkelord: fysisk aktivitet, inkludering, interseksjonalitet, kritisk teori, mangfold

Abstract: In this book, you as a reader will be challenged about who profits and who loses in the status quo when it comes to how inclusion and diversity

is practised in different movement arenas. The authors present dilemmas connected to the immanent duality of diversity and inclusion. Several chapters show that stories about diversity require categorization in order to reveal injustice. At the same time, categorization is a negative trait that reinforces and reproduces opportunities and the lack of opportunities.

The reinforcement and reproduction of opportunities follow the logic of «give him an inch and he'll take a mile». The experience of being included, and further that of being excluded, is reinforced by how humans seem to prefer those who look like themselves, whether this relates to sex, gender, social class or embodiment. Thus, the reader will be challenged about their own position as an insider or an outsider in a range of contexts.

The authors of these 19 chapters find support in a wide range of theories and approaches, all of which combined shed light on the complexity that goes with inclusion and diversity. The chapters all share a quest to make the reader aware of what is challenging while expressing hope and the prospects for a more inclusive society in the future.

Keywords: critical theory, diversity, inclusion, intersectionality, physical activity

Kapittel 2: Sosial konstruksjon av barn, lek og funksjonshemming i nordisk barnehageforskning

Sammendrag: Kapittelet er basert på en systematisk litteraturstudie av nordiske studier som utforsker barn med funksjonsnedsettelses deltakelse i lek i barnehagen publisert i tidsperioden 2010–2020. Med et blikk inspirert av kritisk funksjonshemmingsforskning og barndomssosiologiske perspektiver utforsker jeg hvilke problemer konstrueres i studier av barn med funksjonsnedsettelse sin deltakelse i lek, og hvilke forståelser av barn, funksjonsnedsettelse og lek ligger til grunn for denne representasjonen av problemet. Hvordan vi forstår og tenker om problemet som utforskes, virker inn på hva vi anser som den beste løsningen. Allikevel er det ofte søkelyset på løsningen som får oppmerksomhet uten helt å forstå hvordan konstruksjon av problemet setter føring for hvilke løsninger som frontes. I studien gjennomfører jeg

en kritisk teoridreven innholdsanalyse basert på analyse spørsmålene: Hva er problemet representert som å være, hvilke forståelser ligger til grunn for denne representasjonen av problemet, og hvilke løsninger anbefales? I prosessen med å velge ut artikler tok jeg utgangspunkt i PRISMA's retningslinjer for systematiske litteraturstudier. Etter en systematisk gjennomgang av artiklene satt jeg igjen med 18 artikler som omhandler barn med funksjonsnedsettelse sin deltagelse i lek i nordisk barnehagekontekst. I analysene har jeg kategorisert artiklene i tre ulike problemkonstruksjoner: (1) problemet forstås som lokalisert hos barnet, (2) problemet forstås som lokalisert i møte mellom barnet og miljøet, og (3) problemet forstås som lokalisert i miljøet. I kapittelet drøfter jeg hvordan ulike problemkonstruksjoner virker inn på hvilke muligheter og utfordringer forskningsstudiene belyser, samt studienes anbefalinger for praksis.

Nøkkelord: barndomssosiologi, barnehage, funksjonshemming, lek, pedagogikk

Abstract: The chapter is based on a systematic literature study of Nordic studies that explore children with disabilities' participation in play in kindergarten published in the period 2010–2020. Inspired by critical disability research and childhood sociological perspectives, I question which problems are constructed in studies of children with disabilities' participation in play, which understandings of children, disabilities and play underlie this representation of the problem, and what are considered as the solutions to the problems. How we understand and think about the problem being explored affects what we consider the best solution. Nevertheless, it is often the solution that receives attention without fully understanding how the construction of the problem determines which solutions are put forward. In the study, I conduct a critical-theory-driven content analysis based on the analytical questions: what is the problem represented as being, what understandings underlie this representation of the problem, and what solutions are recommended? The process of selecting articles is based on PRISMA's guidelines for systematic literature review. Following a systematic review of the articles, I was left with 18 articles related to children with disabilities' participation in play in the Nordic kindergarten context. The articles were categorized into three main categories based on their different problem con-

structions: (1) the problem is understood as localized in the child, (2) the problem is understood as located in the encounter between the child and the environment, and (3) the problem is understood as located in the environment. In the chapter, I discuss how different problem constructions affect the opportunities and challenges highlighted by the research studies, as well as the studies' recommendations for practice.

Keywords: childhood sociology, disability, early childhood education and care, pedagogy, play

Kapittel 3: Fysisk tilrettelegging i skolen sin betydning for inkludering i skole og fritid

Sammendrag: Målet med dette kapittelet er å undersøke hvilke konsekvenser fysisk tilrettelegging i skolen har for elever med nedsatt funksjonsevne. Mer bestemt vil vi undersøke sammenhengen mellom manglende tilgjengelighet i skolen, og deltakelse i skolens faglige og sosiale aktiviteter og relasjoner og aktiviteter på fritiden. Kapittelet bygger på data samlet inn i forbindelse med prosjektet Barrierer i det fysiske læringsmiljøet for elever med nedsatt funksjonsevne. Til sammen 1207 foreldre til barn med ulike typer funksjonsnedsettelse svarte på en spørreundersøkelse. I resultatene skiller vi mellom tilrettelegging og tilgjengelighet i undervisningslokalet og øvrig fysisk tilgjengelighet ved skolen. Det sistnevnte forholdet har størst innvirkning på sosiale relasjoner og deltakelse i skole og fritid. Der foreldrene opplever at barnet kan benytte seg av skolens lokaler på samme måte som andre barn; inkludert at uteområder, inngangsparti og toalettforhold er tilrettelagt, er det en relativt sterk sammenheng med at foreldrene oppgir at barnet deres har flere venner og er med i fellesskap på skolen og i fritiden. Et annet viktig funn er at når foreldrene opplever at undervisningslokalet er godt tilrettelagt, har det en negativ sammenheng med om barnet deres er sammen med jevnaldrende på fritiden. Dette kan tyde på at individuell tilrettelegging av undervisningssituasjonen kan gi stigmatiserende og marginaliserende effekter. Vi argumenterer derfor for at det er behov for universell utforming av læringsmiljøet forstått som alle skolens områder og funksjoner. Dette krever et helhetlig perspektiv på inkludering der den fysiske og

organisatoriske dimensjonen er sett i sammenheng med den sosiale, faglige og kulturelle dimensjonen.

Nøkkelord: funksjonshemming, inkludering, læringsmiljø, universell utforming

Abstract: What are the connections between accessibility in schools, participation in the school's academic and social activities, and relationships and activities in leisure time? This chapter uses survey data gathered as part of a project investigating the physical learning environment for students with disabilities. A total of 1207 parents of children with various disabilities responded to the survey. The results distinguish between facilitation and accessibility in the classroom and other physical accessibility in schools, where the latter relationship has the most significant impact on social relations and participation in school and leisure time. When parents experience that their child can use the school premises in the same way as other children, including outdoor areas, entrances and toilet facilities, parents tend to experience that their child has more friends and is more involved in school and leisure time. We also find that when the parents experience that the classroom is adapted to their child's needs, it negatively affects social participation in leisure time, which may indicate that individual adaptation of the teaching situation can have stigmatizing and marginalizing effects. We argue for the need for universal design and a broad approach to learning environments in schools. This entails a holistic perspective on inclusion to ensure clearer connection between the physical and organizational dimensions of inclusion, and social, academic, and cultural inclusion.

Keywords: disability, inclusion, learning environment, universal design

Kapittel 4: Samhandling om kroppsøving: Om betydningen av samarbeid for et inkluderende kroppsøvfingsfag for elever som har en funksjonshemming

Sammendrag: Formålet med dette kapittelet er å belyse hvilken betydning samhandling har for å utvikle et meningsfylt og likeverdig kroppsøvfingsfag for elever som har en funksjonshemming. Fenomenet utforskes med utspring i data fra en narrativ studie der elevenes, foreldrenes og lærernes erfaringer med samhandling om kroppsøvfingsfaget løftes frem. Studien viser at samhandling er av avgjørende betydning for at elever får mulighet til å erfare at det kroppsøvfingsfaglige læringsrommet er noe de kan ta del i sammen med jevnaldrende. Samhandlingen preges imidlertid av at faget ikke settes på agendaen fra skolens side, og at det er lite informasjon og drøftinger om hva kroppsøvfingsfaget er og hva elevene skal lære i faget. Kroppsøving erfares som et forutbestemt aktivitets- og lærerstyrt fag, og det gjør at samhandling mellom aktørene blir ekstra viktig for elevenes trivsel, deltakelse og læring. Jeg argumenterer for at samhandling er sentralt for å løfte frem en ressursorientert tilnærming. Det innebærer at læreren, elevene og aktørene rundt eleven sammen tar i bruk det pedagogiske handlingsrommet til å skape et tilpasset og inkluderende kroppsøvfingsfag. Videre kan samhandling skape rom for å drøfte hvordan kroppsøvfingsfaget og inkludering forstås og praktiseres, og utfordre forestillinger om at elever med funksjonshemming er generelt sårbare og ikke innehar en bevegelseskompetanse som kan tas i bruk og utvikles videre i kroppsøvfingsfaget.

Nøkkelord: elever, funksjonshemming, inkludering, kroppsøving, samhandling

Abstract: The aim of this chapter is to shed light on the importance of collaboration in developing a meaningful and equal Physical Education (PE) subject for pupils who have a disability. The phenomenon is explored with data from a narrative study in which the pupils', parents' and teachers' experiences of cooperation regarding the compulsory subject of PE are highlighted. The study shows that collaboration is of crucial importance so that pupils have the opportunity to experience that the learning space of PE is

something they can take part in with peers. However, the interaction is characterized by the subject not being put on the agenda by the school, and that there is little information and discussion about what the PE is, and what the pupils should learn in the subject. PE is experienced as a subject consisting of predetermined activities and as a teacher-led subject, and this makes the interaction especially important for the pupils' well-being, participation and learning. I argue that collaboration is essential to promote a resource-oriented approach. This means that the teacher, pupils and the actors around the pupils together use the pedagogical space for action to create a more adapted and inclusive environment within the subject of PE. Furthermore, collaboration can create space to discuss different ways of understanding PE, inclusion and disability and challenge assumptions that pupils with disabilities are generally vulnerable and do not possess a movement competence that can be used and further developed in the subject of PE.

Keywords: collaboration, disability, inclusion, physical education, pupils

Kapittel 5: Den lyse og mørke stien til motivasjon og inkludering i kroppsøving

Sammendrag: Kroppsøvfaget skal bidra til å realisere verdigrunnlaget i skolen. Dette innebærer at alle elever skal føle tilhørighet og bli inkludert i den sosiale og faglige opplæringen. Selv om mange elever trives og er motivert for kroppsøvingen, gjelder ikke dette for alle elever. I dette kapitlet undersøker vi hvordan autonomistøttende lærerstil henger sammen med elevers selvbestemte motivasjon for faget og hvorfor autonomistøtte kan være viktig i en inkluderende kroppsøvfagsundervisning. Data fra elever i andre og tredje klasse på videregående skole (N=141, 42 % jenter) viser en lys motivasjonssti der autonomistøttende lærere bidrar til økt selvbestemt motivasjon hos elevene. Funnene viser at høy grad av selvbestemt motivasjon hos elevene henger positivt sammen med indikatorer på inkludering i form av deltakelse, trivsel og karakterer i kroppsøving. Kontrollerende lærerstil fører derimot til en mørk motivasjonssti som resulterer i mindre selvbestemt motivasjon hos elevene, og kan ha negative konsekvenser i form av frustrasjon av elevenes behov, kontrollert motivasjon og ekskludering. Vi har

også undersøkt hvordan motivasjon og inkludering gir seg utslag for konkrete grupper elever av spesiell interesse for inkludering i kroppsøving ut fra kjønn, etnisk tilhørighet og deltakelse i organisert idrett. For kjønn og etnisk bakgrunn finner vi ingen forskjeller med hensyn til våre indikatorer på inkludering. Elever som deltar i organisert idrett, trives ikke bedre eller deltar mer i kroppsøvingen enn elever som ikke deltar i organisert idrett, men de idrettsaktive elevene får bedre karakter i faget enn elever som ikke er idrettsaktive.

Nøkkelord: autonomistøtte, kroppsøving, lærerstil, selvbestemt motivasjon

Abstract: Physical education (PE) is supposed to contribute to realizing the school's values. This involves all students being included in the social and professional part of the education. Although many students are motivated for PE, this does not apply to all students. In this chapter, we examine how an autonomy-supporting teaching style is related to students' self-determined motivation for the subject and why autonomy support can be important in inclusive PE. Data from students in second and third grade at high school (N = 141, 42% girls) show a bright motivation path where autonomy-supporting teachers contribute to increased self-determined motivation. The findings show that a high degree of self-determined motivation is positively related to indicators of inclusion in the form of participation, well-being and grades in PE. A controlling teacher style, on the other hand, leads to a dark path of motivation that results in less self-determined motivation in students and can have negative consequences including the frustration of students' needs, controlled motivation, and exclusion. We have also investigated how motivation and inclusion are reflected in specific groups of students with a special interest in inclusion in PE based on gender, ethnicity, and participation in organized sports. For gender and ethnic background, we find no difference regarding our indicators of inclusion. Students who participate in organized sports do not report more well-being or participate more in PE than students who do not participate in organized sports. However, the sports-active students gets better grades in the subject than students who are not active in sports.

Keywords: autonomy-support, physical education, self-determined motivation, teaching style

Kapittel 6: Inkludering og ekskludering i kroppsøving: Fortellinger fra gutter med etnisk minoritetsbakgrunn

Sammendrag: Dette kapitlet utforsker to gutter med minoritetsbakgrunn sine fortellinger fra kroppsøvingsfaget. Gutter er i utgangspunktet en gruppe elever som antas å være godt inkludert i faget. Ved å utforske de to elevenes sosiale identiteter i et interseksjonelt perspektiv, er formålet å gi et mer sammensatt bilde av gutters erfaringer fra kroppsøvingsfaget med tanke på inkludering og ekskludering. Forskningsspørsmålet er: *Hva kan gutter med minoritetsbakgrunn sine fortellinger fra kroppsøving si oss om hvilken betydning bakgrunn har for inkludering og ekskludering i faget?* Studien er hentet fra et større feltarbeid i ungdomsskolen, og data består av kvalitative intervjuer. Det er foretatt en tematisk narrativ analyse av intervjuene. Guttenes fortellinger peker på tre aspekter ved elevenes bakgrunn som relevante for inkludering/ekskludering i faget; 1) etnisitet 2) fysiske egenskaper og idrettslige ferdigheter, og 3) kjønn. I fortellingene fremtonet det å inneha bestemte fysiske egenskaper som viktig for inkludering, for eksempel i form av å kunne anse seg selv som en god elev i kroppsøving. Fokus på prestasjoner og ferdigheter i aktiviteter ledet til sosiale hierarki både mellom gutter og jenter og gutter imellom. Studien synliggjorde også et påfallende skille mellom betydning av etnisk og kulturell i og utenfor faget. Til slutt i kapitlet drøfter jeg på hvilken måte innsikten fra fortellingene kan anvendes for et mer inkluderende kroppsøvingfag.

Nøkkelord: etniske minoriteter, gutter, inkludering, interseksjonalitet, kroppsøving

Abstract: This chapter explores the stories of two boys with ethnic minority backgrounds from physical education (PE). Boys are a group of students who are believed to be included in the subject. By exploring the two students' social identities in an intersectional perspective, the purpose is to provide a more complex picture of boys' experiences with PE with regard to inclusion and exclusion. The research question is: What can boys with minority backgrounds' stories from PE tell us about the significance of background for inclusion and exclusion in the subject? The study is taken from a larger field-

work in upper secondary school and the data consists of qualitative interviews. A thematic narrative analysis of the interviews was carried out. The boys' stories pointed to three aspects of the students' background as relevant for inclusion/exclusion in the subject: 1) ethnicity, 2) physical characteristics and sports skills, and 3) gender. In the stories, possessing certain physical characteristics or sport skills appeared important for inclusion, for example in the form of being able to consider oneself a good student in physical education. A focus on achievements and skills led to a social hierarchy between both boys and girls and between boys. The study also highlighted a striking distinction between the significance of ethnic and cultural background in PE and outside the subject in the boys' everyday lives. At the end of the chapter, I discuss how the insights from the stories can be used to develop a more inclusive physical education subject.

Keywords: boys, ethnic minorities, inclusion, intersectionality, physical education

Kapittel 7: Ekskludering i en inkluderende skolefritidsordning

Sammendrag: Skolefritidsordningen (SFO) skal være inkluderende, men inkludering som prinsipp er ikke entydig. I dette kapittelet går vi nærmere inn på inkluderingsbegrepet, hvilke prioriteringer ulike forståelser av inkludering krever, og hvordan dette har sett ut i SFO de siste årene. Vi tar utgangspunkt i en femdelt distinksjon mellom ulike forståelser av fordeling av ressurser, som hver for seg speiler ulike forståelser av ulikhet. *Lik fordeling* innebærer at tid og andre ressurser fordeles likt på alle barn. *Moralistisk rettferdighet* vil si at alle blir belønnet ut fra interessene de viser, uavhengig av evner. *Svak humanisme* innebærer at utdanningssystemet forsøker å korrigere for sosiale skjevheter, mens *sterk humanisme* vil si at man også forsøker å korrigere for biologisk betingede skjevheter. Et *utilitaristisk* prinsipp vil i denne sammenheng si at man arbeider for å stimulere til maksimal læring gjennom at alle må konkurrere for å få tilgang til goder som tid og ressurser. Inkluderingsforståelsen i SFO er knyttet til en vektlegging av *lik fordeling*, forstått som at målet er at flest mulig skal bruke tilbudet. I mindre grad er

man opptatt av koblingen mellom aktiviteter i SFO som for eksempel lek og fysisk aktivitet, og inkluderende praksis. Med eksempler forsøker vi å illustrere hva et ensidig fokus på tilgangen til SFO har å si for inkluderingsarbeidet, og hvordan et slikt fokus stadig skyver ekskluderingsmekanismer inn på nye områder. Avslutningsvis diskuterer vi profesjonalisering gjennom utdanning som en mulig strategi for utvikling av SFO som en inkluderende arena, med større vekt på innholdet.

Nøkkelord: inkludering, kompetanse, politikk, ulikhet

Abstract: The Norwegian after-school program (SFO) is by mandate and curriculum framework an inclusive arena. However, inclusion is an unclear concept. In this chapter, we explore inclusion as a concept, what priorities different understandings of inclusion require, and what this has looked like in SFO in recent years. We distinguish between five different understandings of how to distribute resources in education. Each understanding mirrors a different understanding of inequality. *Equal distribution* means that time and other resources are distributed equally among children. *Moralistic justice* means that everyone is rewarded according to effort, disregarding abilities. *Weak humane justice* means correcting for biological inequalities, while *strong humane justice* also means correcting for biological inequalities. *Utilitarianism* implies awarding abilities directly. The understanding of inclusion in SFO seems to be related to an emphasis on equal distribution in terms of getting children to use SFO, but is less concerned with the link between activities in the SFO (such as play and physical activity) and inclusion as a practice. With examples, we try to illustrate how a one-dimensional focus on access to SFO constantly pushes exclusion mechanisms into new areas. Finally, we discuss professionalisation through education as a possible strategy for developing SFO as an inclusive arena.

Keywords: competence, inclusion, inequality, policy

Kapittel 8: Når kön spelar roll: Om kön, idrottslogiker och inkludering på idrottsprofilerad utbildning

Sammandrag: Att kunna välja idrott som en del av undervisningen på grundskola och gymnasieskola är populärt i Sverige, Norge och Danmark. Skola och idrottsföreningar är nära sammanlänkade i idrottsprofilerad utbildning. Syftet med kapitlet är att beskriva och problematisera hur idrottslogiker och kön kan ta sig uttryck och ha betydelse för inkluderande och exkluderande praktiker på idrottsprofilerad utbildning. Analysen och diskussionen baseras på och vidareutvecklar min etnografiska studie om en svensk idrottsprofilerad högstadieskola skolår 7–9. För kapitlet används även dansk och norsk forskning om idrottsprofil för att visa tendenser som är framträdande i en skandinavisk kontext. Analysen visar hur idrottslogiker som prestation, jämförelse och tävling var starka och konstruerade en norm som resulterade i en hierarki där vissa idrotter och idrottselever rangordnades högre än andra. «Killar är bättre än tjejer» var en stark könsnorm som bidrog till att värdera tjejers färdigheter och förmågor i relation till vad killar gjorde och hur killar idrottade. Tjejer som «spelar som killar» hade möjlighet att klättra högre i hierarkin. Trivialiserande och marginaliserande handlingar och beteende var en del av vardagen på den studerade skolan. Idrottslogiker och kön påverkade om idrottsleverna kände sig inkluderade eller inte i det gemensamma idrottspräglade sammanhanget, vilket motverkar jämlikhet och jämställdhet och rätten till likvärdig utbildning. Det finns behov av välutbildad personal från skolan och idrotten som kan hantera normer och kön relaterade till idrott om idrottsprofilerad utbildning ska leva upp till skolans styrdokument.

Nyckelord: idrottslogiker, idrottsprofilerad utbildning, inkludering, kön, normer.

Abstract: In Sweden, Norway and Denmark it is popular for secondary and upper secondary school students to choose sport as a part of the school curricula. School and sports are closely interlinked in the educational concept of school sports. The aim of this chapter is to describe and problematize how logics of sports and gender can be expressed and lay the foundation for

including and excluding practices in a school sport environment. The analysis and discussion further develop my ethnographic study of a Swedish sport school for secondary school students. This chapter show tendencies that are prevalent in a Scandinavian school sport context. The analysis show that logics of performance, comparison and competition were strong and constructed a norm resulting in a hierarchy in which some sports and student-athletes were ranked higher than others. A gender norm stating that «boys are better than girls» was persistent and contributed towards valuing girls' skills and competencies in relation to what boys did, are, and the way boys played sports. Girls that «played like boys» were able to climb higher in the hierarchy. Trivializing and marginalizing actions and behavior were part of the school day. In conclusion, sport logics and gender affected whether student-athletes felt included or not in the common school sport context, which counteracts values of equity and the right to equal education in school steering documents. An educated staff with knowledge of norms and gender is necessary if school sport is to follow steering documents.

Keywords: gender, inclusion, norms, school sport, sport logics

Kapittel 9: Hva har Hartmut Rosa å si til idrettsforskningen? Betraktninger om inkludering i en eskalerende idrett

Sammendrag: I dette kapittelet utforsker vi et teoretisk perspektiv som ser på den organiserte barne- og ungdomsidretten i Norge som et eskalerende system: For barn og unge blir det *mer idrett*, som krever mer tid, mer innsats og mer oppofrelse; for samfunnet blir idretten *mer*, krever mer plass, flere ressurser og mer energi. Er denne forståelsen av sentrale utviklingstrekk ved organisert idrett nyttig? Hva kan den tilføre forskning om idretten som inkluderingsarena? Perspektivet, og vår refleksjon rundt disse spørsmålene, tar utgangspunkt i Hartmut Rosas kritiske sosiologi om eskaleringssamfunnet. I samfunn som har gjort seg avhengig av stadig eskalasjon, hevder Rosa, settes intet mindre enn individets forutsetninger for å leve et godt liv på spill. Når *alt* blir *mer*, får individet for mye å finne mening i, for mye å mestre og for mye å forstå. Verden blir taus, sier Rosa, og angir som normativt siktemål

gjenopprettelsen av sosiale praksiser og samfunn der verden igjen snakker til individet – der individets forhold til verden *resonerer*. Vi bygger på Rosas egen analyse av idrett når vi diskuterer den organiserte idrettens forutsetninger for å skape resonans blant barn og unge – også i det samfunnet Rosa beskriver, der resonans blir sjeldnere og mindre tilgjengelig. Avslutningsvis spør vi om det er fruktbart, for forskning og praksis, å omformulere inkluderingsidealet som et ideal om resonans.

Nøkkelord: eskalasjon, Hartmut Rosa, inkludering i idrett, resonans, sosiologi

Abstract: In this chapter, we explore a theoretical perspective that understands organized children and youth sport in Norway as an escalatory system: For children, the scope and social significance of sport increase, demanding ever more time, effort, and sacrifice; for society, sport escalates by occupying more space, more resources, and more energy. Is this understanding of core trends in organized sport useful? What can it add to research on sport and social inclusion? The perspective, and our reflections on these questions, draw on Hartmut Rosa's critical sociology about societal escalation. In societies dependent on continuous escalation, Rosa states, no less than individuals' capacity to lead a good life is at stake. When everything becomes *more*, the individual is faced with too much to find meaning in, too much to master and too much to understand. The world turns silent, according to Rosa. He thereby designates, as the normative mark of sociology, the resurrection of social practices and societies in which the world once again «speaks to us» – where individuals' relationship to the world *resonates*. We build on Rosa's own analysis of sport when we discuss organized sport's premises for creating resonance among children and youth – also in the type of society Rosa describes, where resonance is becoming more elusive. In closing, we ask if it can be fruitful for research and practice to rephrase the ideal of inclusion as an ideal of resonance.

Keywords: escalation, Hartmut Rosa, inclusion, resonance, sport sociology

Kapittel 10: Den organiserte idretten for personer med funksjonsnedsettelse: Et historisk perspektiv

Sammendrag: Dette kapitlet handler om den organiserte idretten for personer med funksjonsnedsettelse i Norge, nå kalt «paraidrett». Her søker vi svar på følgende problemstillinger: Hva er den historiske utviklingen av idretten for personer med funksjonsnedsettelse i Norge, og hvilke erfaringer er gjort med dagens norske organisasjonsmodell, i et inkluderingsperspektiv? Dette perspektivet er valgt fordi Norge har valgt å oppløse organisasjonene som tidligere ivaretok idrett for personer med funksjonsnedsettelse, for å integrere disse i de ordinære organisasjonsledd i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). Denne måten å organisere på er unik i internasjonal sammenheng. Den nyeste strategiplanen for paraidretten i NIF har mottoet: Én idrett – like muligheter for alle. Kapitlet gir først en kronologisk gjennomgang av utviklingen av organisert idrett for de ulike grupper med funksjonsnedsettelse fra det første idrettslag for personer med hørselshemminger ble etablert på slutten av 1800-tallet og fram til dagens integrerte organisasjonsmodell i Norge. Deretter presenteres erfaringer fra den organisatoriske integreringsprosessen fra ulike evalueringer og rapporter, før vi prøver å besvare om vi har en inkluderende idrett med like muligheter for alle i dag.

Nøkkelord: erfaringer, funksjonsnedsettelse, historie, idrett, organisasjon

Abstract: This chapter deals with organised disability sport in Norway, now named «parasport», and seeks to answer the following questions: What is the historical development of the sport for individuals with disability in Norway and what are the experiences with the current Norwegian organisational model in an integration perspective? This perspective has been selected because Norway has chosen to dissolve the organisations that formerly took care of the sport for individuals with disabilities in order to integrate those in their ordinary sport organisations within The Norwegian Olympic and Paralympic committee and Confederation of Sports (known as NIF). The latest strategic plan for the parasport in NIF bears the slogan «One sport – equal opportunities for all». The chapter provides a chronological overview

of the development of disability sport from when the first sports clubs were established for people with hearing disabilities at the end of the nineteenth century and up to the current integrated organisational model, which is unique internationally. Thereafter, experiences with the organisational integration process are presented on the basis of evaluations and reports, before we attempt to answer if we have an inclusive sports culture with equal possibilities for all today.

Keywords: disability, experiences, history, organisation, sport

Kapittel 11: En må liksom ha en grunn til å snakke med nordmenn: Enslige mindreårige flyktningers møte med norske idrettslag

Sammendrag: I norsk integreringspolitikk er lokale idrettslag løftet frem som et av sivilsamfunnets viktigste bidrag til en aktiv og trygg oppvekst. Forestillingen om at lokale idrettslag kan være et sted hvor barn og ungdom med forskjellig etnisk bakgrunn kan møtes og bygge nettverk, tillit og lære språk virker slik å ha bred støtte politisk. I forskningslitteraturen sår allikevel stadig flere studier tvil om lokale idrettslags evne til å fremme integrering. I dette kapittelet vil jeg derfor belyse hvordan enslige mindreårige flyktninger erfarer verdien av å delta i idrettslag, og hvordan de opplever sitt møte med idrettslagenes fellesskap. Datamaterialet er basert på seks intervjuer med unge voksne menn (18–23 år) fra Afghanistan, som kom til Norge som enslige mindreårige asylsøkere. Kapittelets analytiske rammeverk lener seg på Norbert Elias og hans sivilisasjonsteori. Analysen viser at informantene verdsatte idrettsaktivitet som en gøy aktivitet og en time-out fra hverdagslivets bekymringer. I møte med idrettslagene opplevde imidlertid informantene å bli møtt med forventninger om gode og «riktige» idrettsferdigheter samt kjennskap til norske fellesskap. Dette antyder at norske idrettslag er betingede fellesskap, bygget på ideer om assimilering, hvilket gir grunn til å utfordre tanken om at deltakelse i organisert idrett i seg selv er integrerende.

Nøkkelord: Elias, enslige mindreårige flyktninger, idrettslag, integrering

Abstract: In Norwegian integration policy, voluntary sports clubs are highlighted as one of civil society's most important contributions to a physically active and safe upbringing. Thus, there seems to be a strong political belief in sports clubs' ability to create arenas where children and youth from diverse ethnic backgrounds can interact and develop social networks, trust, and language skills. However, in the literature on sports and integration, an increasing number of studies express doubt about voluntary sports clubs' ability to promote integration. In this chapter I will therefore shed light on how unaccompanied minor refugees experience participation in voluntary sports clubs in Norway. I will particularly draw attention to their experiences of value through sports participation and how they experience participation in the community of voluntary sports clubs. The data material is based upon six interviews with young men (18–23 y.o.) from Afghanistan who arrived in Norway as unaccompanied minor asylum seekers. In the analysis, I lean on Norbert Elias and his civilization theory. The analysis indicates that the informants valued sports activities as a fun activity and a time-out from their everyday challenges. However, participating in sports clubs is challenging as the informants are met with expectations of sporting skills and experience with Norwegian communities. Their stories suggest that Norwegian sports clubs constitute conditional communities, built upon ideas of assimilation. This gives reason to challenge the idea that participation in organized sports on its own is integrative.

Keywords: Elias, integration, unaccompanied minor refugees, voluntary sports clubs

Kapittel 12: Fotball, vafler, kioskvakt og dopapir: Minoritetsforeldres møter med norsk barne- og ungdomsidrett

Sammendrag: Dette bokkapittelet utforsker minoritetsforeldres møter med den organiserte idretten i Norge. Minoritetsbarn er underrepresentert i den organiserte barne- og ungdomsidretten, noe som ofte forklares med manglende engasjement fra foreldrene. Samtidig har kravene for foreldreoppfølging i idretten blitt intensivert de siste tiårene.

Vi har intervjuet 19 minoritetsforeldre med barn i den organiserte barne- eller ungdomsidretten om hvordan de opplever å følge opp barnas idrettsdeltakelse. Vi har analysert intervjuene tematisk med særlig blikk for hvilke former for økonomisk, sosial og kulturell kapital som kreves for å følge opp frivillig arbeid og bli inkludert i det sosiale idrettsfellesskapet.

For flere av minoritetsforeldrene har det frivillige arbeidet vært viktig for tilhørigheten til idrettslaget. Samtidig er den norske måten å organisere idretten på ikke umiddelbart forståelig for en del. Kombinert med lite fleksible arbeidssituasjoner, omsorgsoppgaver i hjemmet og opplevelser av å bli sett på som annerledes enn majoritetsforeldre blir dette barrierer for å delta i det frivillige arbeidet for flere, selv om de ønsker å bidra. Hvis kravene til foreldreinvolvering blir for omfattende, kan det også true idrettsinstitusjonen – både fordi ubalansen i det moralske dugnadsregnskapet blir for stor og fordi det ikke lar seg gjøre å gjennomføre barnas idrettsaktivitet.

Nøkkelord: foreldreskap, frivillighet, idrett, minoritetsforeldre

Abstract: This book chapter explores minority parents' encounters with organized sports in Norway. Minority children are underrepresented in organized children's and youth sports, which is often explained by a lack of commitment from their parents. At the same time, the requirements for parental involvement in sports have intensified during recent decades. Greater demands for parental involvement can create challenges for parents who lack relevant resources to adhere to these norms.

We interviewed 19 minority parents with children in organized children's or youth sports about their experiences of involvement in their children's sports participation. We analyzed the interviews thematically with the purpose of understanding forms of economic, social and cultural capital needed for involvement in voluntary work and social inclusion in the organized sports community.

Voluntary work has been important for social inclusion in the sports team for several of the parents. At the same time, the Norwegian way of organizing sports is unfamiliar and strange for others. Combined with inflexible work situations, care responsibilities at home and a sense of otherness in the eyes of majority parents, these become barriers to participating in the voluntary work, even if they want to contribute. If the requirements for parental invol-

vement become too extensive, it can also threaten the sport institution – first because of an imbalance in the moral legitimacy between those who are able and unable to contribute, and second because the demands become too great to adhere to in practice.

Keywords: minority parents, parenthood, sports, voluntary work

Kapittel 13: Barn, unge og rasisme: Refleksjon på utdanning og idrett

Sammendrag: Mange barn og unges første møter med rasisme og etnisk diskriminering skjer i utdannings- og/eller fritidssammenheng, herunder organisert idrett. Dette kom sterkt til uttrykk under Black Lives Matters-bevegelsen sommeren og høsten 2020, med demonstrasjoner også i Norge. Ikke alle barn og unge har utviklet et begrepsapparat til å kunne uttrykke sine opplevelser. Likevel viser forskning at de registrerer uttrykk for rasisme de erfarer og at dette påvirker deres oppvekst og muligheter i samfunnet. Forskning peker på at lærerne og de som jobber med barn og unge i den organiserte idretten, er lite faglig rustet til å identifisere, håndtere og forebygge rasisme i skole og idrett. I dette kapittelet vil vi anvende kritisk raseteori (CRT) for å utforske mulighetene for utvikling av et faglig språk til å kunne snakke om rasisme som kan ramme barn og unge på ulike aktivitets- og utdanningsarenaer. Vårt forskningsspørsmål er: *Hvordan kan ulike former for rasisme forstås i lys av kritisk raseteori, og hvordan kan disse forståelsene bidra til utvikling av fagspråk og antirasistisk kompetanse hos kroppsøvingslærere og ansvarspersoner i organisert idrett?* Kapittelet er et teoretisk bidrag til forskningsfeltet og forskningsspørsmålet drøftes med utgangspunkt i nasjonal og internasjonal forskning innen kroppsøving og idrett.

Nøkkelord: idrett og kroppsøving, kritisk raseteori, rasisme, skole

Abstract: Many children and young people's first encounters with racism and ethnic discrimination take place either in educational or leisure settings such as organized sport. In the summer and fall of 2020, during the Black Lives Matters (BLM) movement demonstrations in Norway, we could hear

many young adults from minority backgrounds share their experiences of racism and discrimination from school or organized sports. Children and young people do not always have the conceptual vocabularies to express their experiences. However, research shows that they register the racism experiences they encounter at a young age, and this affects their childhood and opportunities in society. Despite such experiences, research indicates that teachers and those who work with children and young people in Norway are not professionally well equipped to identify, manage and prevent racism in school and sports. In this chapter we build on critical race theory (CRT) to investigate the possibilities for the development of a professional language to enable dialogues about racism that affect children and young people in various educational and leisure settings. The research question is: How can different forms of racism be understood in light of CRT, and how can these understandings contribute to the development of a professional language and anti-racist competence among physical education teachers and those who work with children and young people in organized sport? The chapter provides a theoretical contribution to the research field. We draw on national and international research on sport and physical education to discuss the research question.

Keywords: critical race theory, physical education, racism, school, sport

Kapittel 14: Plass for alle? Om inkludering, mangfold og bevegelseskulturer i barnehagelærerutdanningen

Sammendrag: I dette kapitlet spør vi om de nasjonale retningslinjene for barnehagelærerutdanningen og undervisningen i utdanningen, godt nok ivaretar inklusjon og mangfold rundt barnehagens bevegelseskultur. I norske barnehager er bevegelsesleken og friluftslivet en sentral del av det pedagogiske innholdet og det sosiale fellesskapet, samtidig viser forskning at inklusjon og ivaretagelse av mangfold er utfordrende å få til selv om alle barn har rett til deltakelse ut fra egne forutsetninger. Kapitlet baseres på en kvalitativ studie som kombinerer tekstanalyse av nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanningen i et historisk perspektiv og en spørre-

undersøkelse sendt ut til undervisere i bevegelse- og helsefaglige temaer i barnehagelærerutdanningene i Norge. Funnene viser at barn med funksjonsnedsettelse og særskilte behov skrives lite frem i de nasjonale retningslinjene, mens kulturelt mangfold er styrket i forhold til bevegelseskulturen. Vi finner de samme trekkene også i undervisernes svar. Barnehagelærerutdanningen angir at mangfold skal dekkes på tvers av utdanningen, men utdanningen har stor frihet mht. hvordan dette tolkes og gjennomføres. Avslutningsvis drøftes det om inklusjon og mangfold i forhold til bevegelseskulturen mangler en større tverrfaglig forankring og om mangfold og bevegelseskulturen skrives for uklart frem.

Nøkkelord: flerkulturell, funksjonsnedsettelse, inklusjon, mangfold

Abstract: Movement, play and outdoor life are strongly anchored as a part of the pedagogical practice and the social fellowship in the Norwegian kindergarten, and all children have the right to participate regardless of their abilities. Despite this, research shows that inclusion and attending to diversity is challenging, and diversity is also interpreted and implemented differently across the educational institutions offering early childhood teacher education. What do the national guidelines for early childhood teacher education really say about inclusion and diversity? This chapter is based on a qualitative study that combines a text analysis of national guidelines for early childhood teacher education in a historical view and a survey sent out to teachers teaching in movement and health subjects in early childhood teacher education in Norway. The result shows that the national guidelines include children with functional impairments and special needs to a small extent, while cultural diversity is strengthened in relationship to the movement culture. The same trend can also be seen in the survey responses. Finally, we discuss whether inclusion and diversity in the movement culture lack a larger interdisciplinary anchor and if the diversity and movement culture is written too vaguely.

Keywords: diversity, functional impairment, inclusion, multicultural

Kapittel 15: Kroppsøvlingslærerstudenters kompetanse om inkludering

Sammendrag: Målet med kapittelet er å beskrive hvordan kroppsøvlingslærerstudenter erfarer sin kompetanse om inkludering. Tematikken kan ses i sammenheng med forskning som viser at undervisningen mange elever får i skolen, ikke er i tråd med intensjonene om en inkluderende skole. 22 kroppsøvlingslærerstudenter har blitt intervjuet i grupper om deres erfaringer og refleksjoner om temaet inkludering i lærerutdanning og kroppsøvlingsfaget. Blant studentene er det et begrenset mangfold, og mange av dem har ikke personlige erfaringer med manglende inkludering i kroppsøvlingsfaget. Viktige deler av studentenes inkluderingskompetanse er innsikt i læreplan, forståelse av faget, evne til å analysere hva som skjer i undervisningssituasjonen og trygghet til å ta hensiktsmessige valg. Det er viktig at det ikke er studentenes egne forestillinger om faget eller elever som står i veien for muligheter som finnes. Gjennom lærerutdanningen er studentene i praksis i skolen. Praksis kan støtte opp om måten inkludering blir undervist i lærerutdanningen, eller gi motstridende erfaringer. Lærerutdanningen må ha en tydelig stemme for inkludering, og belyse og stille spørsmål til erfaringer studentene har. I skolen er det høye forventninger til hvordan lærere skal håndtere et stort elevmangfold, mens i lærerutdanningen er mangfoldet blant studenter og ansatte begrenset. Vi kan spørre hva et større mangfold i lærerutdanningen potensielt kunne ha bidratt til, spesielt i forhold til den usikkerheten mange studenter kan føle i møtet med elevmangfoldet i skolen.

Nøkkelord: inkludering, kroppsøving, kroppsøvlingsstudenter, lærerutdanning

Abstract: The aim of the chapter is to describe how Physical Education (PE) teacher students perceive their competence with inclusion. This topic relates to research showing that the education many pupils receive is not in line with intentions of an inclusive school. A total of 22 PE teacher students have been interviewed in groups about their experiences and reflections on the topic of inclusion in teacher education and PE. There is limited diversity among PE teacher students, and many of them do not have personal experiences related to inadequate inclusion in PE. Important elements of the students'

inclusion competence are insight into the curriculum, understanding of the subject, ability to analyze what is happening in teaching situations, and confidence in making appropriate choices. It is essential that students' own notions of the subject or pupils do not block the opportunities that exist. During teacher training, the students have practice in school. Practice can support the way inclusion is taught in teacher education or provide conflicting experiences. It is important that teacher education has a clear voice for inclusion by shedding new light on the experiences that students bring in. In schools, there are high expectations of how teachers ought to handle a broad diversity of pupils, while in teacher education the diversity among students and staff is limited. We may ask what broader diversity in teacher education could potentially contribute to, especially in relation to the lack of confidence students may feel when they encounter pupil diversity in school.

Keywords: inclusion, physical education, physical education students, teacher education.

Kapittel 16: Inkludering, mangfold og kritisk pedagogikk i kroppsøvningsfaget: Erfaringer fra et samarbeidsprosjekt i grunnskolelærerutdanning

Sammendrag: Pilotprosjektet som presenteres i dette kapittelet, undersøker to områder fremhevet av forskning som måter å møte utfordringer knyttet til mangfold og inkludering i kroppsøving på. Det første omhandler hvordan utdanningsinstitusjoner kan legge til rette for gode koblinger mellom forskning, utdanning og praksisfelt, det andre om hvordan vi kan bryte med en sterkt lærerstyrt undervisningspraksis i kroppsøvningsfaget. Forskningsspørsmålet er: *Hvordan skaper lærerstudenter mening gjennom å utforske tema innen mangfold og inkludering, og hvordan påvirker det deres praksis?* Teoretisk er prosjektet forankret i sosiokulturell læringsteori og kritisk pedagogikk. Prosjektet følger et aksjonsforskningsdesign, og er et samarbeid mellom en lærerutdanningsinstitusjon og en ungdomsskoleklasse. Utvalget består av en kroppsøvningslærer, kroppsøvningslærerstudenter og elever. Data som ligger til grunn for dette kapittelet, er refleksjonsnotater og gruppesam-

taler med to lærerstudenter. En narrativ analyse av data viser at studentene skapte mening ved å relatere utfordringer de fordypet seg i, til egne erfaringer. Deres meningsskapning ledet til en anerkjennelse av maktrelasjoner i undervisningen og bevissthet rundt hvordan man kan utfordre disse i praksis. Funnene viste videre at studentene i hovedsak valgte å jobbe med mangfold og inkludering i kulissene, og at det å skape dialog rundt enkelte tema med elevene kunne fremstå som skummelt. Prosjektet tjener som et eksempel på hvordan lærerutdanning kan utvikles i en retning som minsker avstand mellom utdanningsinstitusjoner og praksisfeltet.

Nøkkelord: aksjonsforskning, inkludering, kroppsoving, lærerutdanning, kritisk pedagogikk

Abstract: The pilot project presented in this chapter investigates two areas recognized in the literature as ways to meet challenges of diversity and inclusion in physical education (PE). The first area is how educational institutions can facilitate good links between research, education, and fields of practice. The second is how we can break with a strong teacher-centred teaching practice in PE. The research question is: *How do PE teacher students create meaning when exploring a topic within diversity and inclusion, and how does it influence their practice?* Grounded in critical pedagogy, the project follows an action research design and is a cooperation between a teacher education institution and a secondary school. The sample involves a PE teacher, PE teacher students and students in grade 8. Data on which this chapter is based are reflection notes and group discussions with two of the teacher students. The findings show that the teacher students made meaning by relating challenges from the literature to their own experiences. Their creation of meaning led to a recognition of power relations in teaching and awareness of how to challenge these in practice. The teacher students mainly chose to work with diversity and inclusion behind the scenes and indicated that creating dialogue around certain topics with the students could appear scary. The project serves as an example of how teacher education can be developed in a direction that reduces the distance between educational institutions and the field of practice.

Keywords: action research, critical pedagogy, inclusion, physical education, teacher education

Kapittel 17: Idrettsbistand og frivillighet i et (ut)danningsperspektiv

Sammendrag: Dette kapitlet utforsker norske studenter og idrettsfrivilliges erfaring med og utbytte av tiden som idrettsfrivillig i det sørlige Afrika. I lys av et dannelsesperspektiv stilles følgende to forskningsspørsmål: *Hvilke erfaringer gjør studentene seg gjennom å kombinere teoretiske idrettsstudier med praksis som idrettsfrivillig i det sørlige Afrika? Og hvilken verdi har disse erfaringene for senere arbeid i flerkulturelle skole- og idrettsmiljøer?* Datamaterialet består av spørreskjemabesvarelser og fokusgrupper med idrettsfrivillige og idrettsbistandsstudenter som i perioden 2004–2021 var utplassert i felt i fem til 12 måneder. Fem tema ble identifisert i analysen: å møte motstand, utvidet forståelseshorisont, å bli bevisst sine privilegier, kritisk refleksjon, og overføringsverdien av IKU for senere arbeid i flerkulturelle skole- og idrettsmiljøer. Studentene fremhever at tiden som idrettsfrivillig kjennetegnes av kontraster, både som den beste og den tyngste i livet så langt. Videre trekker de frem at nettopp det å møte og å mestre motstand var noe de vokste på. Førstehåndserfaringer med å føle på annerledeshet og et ønske om å bli integrert opplevdes særlig relevant for senere arbeid i flerkulturelle kontekster. Mange av studentene oppgir at styrken i det å være student og samtidig idrettsfrivillig var å få verktøy til å kritisk reflektere rundt egen praksis, men at dette kunne blitt forsterket gjennom tettere oppfølging og veiledning underveis. Kapitlet bidrar til å øke kunnskapen rundt idrettsfrivillighet i høyere utdanning.

Nøkkelord: dannelses, frivillighet, høyere utdanning, idrettsbistand, kulturforståelse

Abstract: This chapter explores Norwegian students' and sports volunteers' experiences with and learning outcomes of their work as Sport for Development and Peace volunteers in Southern Africa. In a *Bildung* perspective, the following two research questions are asked: What are the experiences of combining theoretical sports studies with practice as a sports volunteer in Southern Africa? And what value do these experiences have for later work in multicultural school and community sports club environments? The data material consists of questionnaire responses and focus groups with sport

for development volunteers who, for five to 12 months between 2004 and 2021, worked in various locations in Southern Africa. A majority of these were also enrolled in a Sport for Development study program. Five themes were identified in the analysis: meeting resistance, expanded horizons of understanding, awareness of own privileges, critical reflection, and the value of the studies for later work in multicultural school and sports environments. The students emphasize that their time as a sports volunteer was characterized by contrasts, as both the best and the worst in life so far. Furthermore, they point out that meeting and mastering resistance was something they benefited from. First-hand experiences of feeling different, and a desire to be integrated in the community, were particularly relevant for later work in multicultural contexts. Many state that the strength of simultaneously being a student and a volunteer was the reinforcement of critical reflection upon their own practice, but several students requested closer follow-up and guidance from the university along the way. The chapter contributes to increasing knowledge around sports volunteering in higher education.

Keywords: Bildung, cultural understanding, higher education, sport for development and peace, volunteering

Kapittel 18: Spesialpedagogikk og kropper i bevegelse

Sammendrag: I dette kapittelet beskriver jeg posisjonen til kropper i bevegelse i høyere spesialpedagogisk utdanning. Jeg har gjort en systematisk gjennomgang av masteroppgaver, læreplaner og oversikter over kjernelitteratur ved de fire utdanningsinstitusjoner som tilbyr både bachelor- og mastergrad i spesialpedagogikk. Mot et bakteppe av kroppsfenomenologi og skeiv fenomenologi retter jeg søkelyset mot hvordan kroppen i bevegelse er anerkjent i høyere spesialpedagogisk utdanning i Norge i vår tid. I tråd med kapittelets fenomenologiske utgangspunkt vil mitt forskersubjekt være synlig. Dette er et ledd i fenomenologisk metode hvor et synlig forskersubjekt bistår leseren med å forstå hva som tilhører fenomenet som utforskes og hva som tilhører forfatteren.

Metodisk har jeg utført en dokumentanalyse hvor en gjennomgang av masteroppgaver i spesialpedagogikk er en bærende komponent. For å belyse en mulig sammenheng mellom masteroppgavene og de akademiske kontekster de er en del av slik de blir uttrykt gjennom læringsmål, kjernelitteratur og læreplaner, inkluderer jeg også disse dokumenter i analysen.

Kapittelet viser oss at kroppen i bevegelse sjelden belyses i spesialpedagogiske masteroppgaver gjennom en syvårsperiode. Med utgangspunkt i kapittelets fenomenologiske ståsted avslutter jeg med en oppfordring til det spesialpedagogiske fagfeltet. Et spesialpedagogisk fagfelt som anerkjenner kroppen i bevegelse i læreplaner, i kjernelitteratur og i masteroppgaver anerkjenner det som knytter mennesker sammen, heller enn å fokusere på det som skiller dem fra hverandre.

Nøkkelord: dokumentanalyse, kroppsfenomenologi, skeiv fenomenologi, spesialpedagogikk

Abstract: In this chapter, I describe how the moving body is considered in higher special needs education. I investigate master's theses, syllabuses and curriculums from the four higher education institutions that provide higher special needs education at bachelor and master's level. Against a backdrop of embodied and queer phenomenology, my aim is to shed light to how the moving body is considered in contemporary higher special needs education in Norway. Related to the chapter's phenomenological point of departure, my subjectivity as a researcher will be transparent. This is a means to support the reader who seeks to understand what is connected to the phenomenon of interest and what is connected to the writer.

Methodically, I have used documentary analyses in which the core component is a review of special needs education master's theses from a seven-year period. With a nod to a possible connection between how master's theses are products of academical contexts and as such related to learning objectives, core literature and syllabuses, different kinds of documents are included in the review.

The chapter shows that the moving body is rarely investigated in special needs education master's theses. It concludes with an encouragement to empower higher special needs education to include the moving body in curriculums, syllabuses and master's theses in order to give more attention to

how the moving body connects humans rather than points out their differences.

Keywords: documentary analyses, embodied phenomenology, queer phenomenology, special needs education

Kapittel 19: Inkluderende bevegelsesfellesskap: Visjoner og virkelighet

Sammendrag: Denne antologien er rik på visjoner for inkluderende bevegelsesfellesskap. Forfatterne har demonstrert verdien av å se, lytte til og ta barn og unges hverdagskamper på alvor. Et utgangspunkt for dette kapittelet er at disse hverdagskampene er knyttet til de bredere kampene i vår samtid; samfunnets utfordringer gjenfinnes som utfordringer i barnehage, skole, skolefritidsordning og organisert idrett. Her samler vi trådene fra tekstene i antologien og løfter blikket. Formålet vårt er å innby til refleksjon og inspirere til å skape, tro på og ta skritt for å virkeliggjøre visjoner om inkluderende bevegelsesfellesskap. Ved hjelp av Nancy Frasers politiske analyserammeverk gjør vi det sosioøkonomiske og kulturelle bakteppet til forgrunn. Vi peker på sammenhenger mellom samfunnsstrukturer og institusjonenes vilkår for inkludering. Slik aktualiserer vi politikken som en sentral endringsarena. Vi ser så til maktperspektivet formulert av Steven Lukes. Her belyser vi makten og endringspotensialet innbakt i institusjonelle strukturer og praksiser, i folkelig mobilisering og i forskernes perspektiver. I dette kapittelet oppfordrer vi til å sette det politiske landskapet i sentrum når en forsøker å forstå grunnlaget for inkluderingskampene på oppvekstens bevegelsesarenaer. Til slutt reflekterer vi rundt de mulige blindflekkene ved våre egne perspektiver og appellerer til samfunnsforskere om å være bevisst makten de har til å tegne opp visjoner og vekke troen på at visjonene kan virkeliggjøres.

Nøkkelord: bevegelsesfellesskap, inkludering, kritisk teori, makt, Nancy Fraser, Steven Lukes

Abstract: This anthology offers vistas of inclusive movement activities. The authors have demonstrated the value of seeing, listening to, and acknowledged-

ging children and youth's everyday struggles. A starting point in this text, is that these everyday struggles are linked to the wider struggles of our time; Society's challenges are transferred to the institutions providing movement environments in childhood. Here we gather the threads from the anthology's chapters and lift our gaze. Our purpose is to invite reflection and inspire people to craft, believe in and take steps to realize visions of inclusive movement communities. With the help of Nancy Fraser's framework for political analysis, we bring the socio-economic and cultural background to the fore. By pointing to connections between societal structures and institutional conditions for inclusion, we actualize politics as a central arena for change. We then look to the power perspective formulated by Steven Lukes. Here, we point to the power and potential to evoke change inherent in institutional structures and practices, in social mobilization and in critical research perspectives. The chapter encourages us to put the political landscape center stage when searching for «the roots» of struggles for inclusion. Finally, we reflect on possible blind spots of our own perspectives and appeal to social scientists to acknowledge their power to imagine, and mobilize the pursuit of, inclusionary visions.

Keywords: critical theory, inclusion, movement, Nancy Fraser, power, Steven Lukes